

dre, at disse Frugter allerede nu skulde være tilstede, da der jo er Tale om Bestræbelser, som kun ere i deres allerførste Begyndelse.

Jeg skal ved samme Leilighed tillade mig at bemærke, hvad Remontevæsenet angaaer, at det jo ganske nylig er blevet ordnet ved en Lov, og jeg troer, at det tør forudsættes som givet, at den, der som jeg i 12 Aar har været dømt til som Amtmand at praktisere med denne Lov, kan have en overmaade levende Følelse af, at den i mange Henseender kan være mindre heldig i sine Bestemmelser, men dog maa jeg paa den anden Side bemærke, at det umuligt gaaer an, hvergang man har givet en ny Lov og den støber paa smaa Vanskeligheder, eller man finder, at enkelte Ting kunde være bedre ordnede, saa strax at komme med en ny Lov. Det vilde være en feberagtig Tilstand i Lovgivningen, hvis man, efterat en heel Materie var ordnet ved Lov, ligestrax skulde begynde at lægge an paa at faae den omordnet; men det er dernæst et stort Spørgsmaal, om man egentlig vilde opgive den Hovedtanke, der ligger til Grund for Loven. Det er jo nemlig Noget, der er forfatningsmæssig givet, at Armeens Forsyning med Heste ikke hører under Krigsministeriet, at Fællesstaten, Militairvæsenet er berettiget til af de særlige Landsdele at fordrø foruden visse andre Ydelser ogsaa de fornødne Remonteheste tilveiebragte. Den Udvei er afgjort affaaen ved Lovene og Forfatningen, at man siger til Militairretaten: Skaf Dig de Heste, Du behøver, og betal dem af dit aarlige Budget, og flaaer det ikke til, henvend Dig da til dem, der votere dette. Det, der foreligger, er at ordne dette Forhold ved en Samvirken af Kongerigets Finantser og de enkelte Kommuner. Dette troer jeg er den Maade, hvorpaa man har haabet paa den ene Side at gjøre det temmelig ligeagt og paa den anden Side saa billigt som muligt. Derfor fandt jeg mig ikke foranlediget til at svare, da en tidligere æret Taler (Madsen) bemærkede, at denne Byrde daglig blev mere trykkende; thi ligesaa vist som det er, at det bliver dyrere og dyrere at holde disse Heste, ialtsald at Udgiften derved er opadgaaende, saa vist er det ogsaa, at naar man vælter Byrden over paa Finantserne, bliver det til Syvende og sidst dog de samme Skatteydere, der komme

til at bære den paa den ene eller den anden Maade. Grunden til, at jeg nu er gaaet ind paa dette Punkt, er derfor, at det ærede Medlem kom med et virkeligt Forslag, nemlig at træffe Overtagelse med Krigsministeriet om at overtage Anskaffelsen af Heste til at besætte de valante Nummere med. Jeg har ingen Tvivl om, at jeg kunde faae Krigsministeriet til at gaae ind derpaa, men jeg troer ikke, at man gjør Vedkommende nogen Tjeneste dermed; thi det ligger i Sagens Natur, at Militairretaten ikke kan faae Hestene gode nok, og det bebrejder jeg den ikke, det er en Selvfølge, og i samme Grad, som den vil have Hestene bedre, blive de dyrere. Paa den anden Side har Befolkningen Interesse i, at Staten tager imod saa ringe Heste som muligt, saa at den kan faae dem saa billigt som muligt, og derved opstaaer der idelig Strid, men som Forholdet nu er, troer jeg, at det er en passende Mellemting, idet Militairretaten vel ikke faaer saa gode Heste, som den ønsker, men dog saa gode, som Befolkningen kan skaffe dem. Jeg skal ialtsald gjerne tage denne Sag under fornøjet Overveelse.

Med Hensyn til Amtsraadene har jeg allerede igaar yttret, at det vil staae meget daarligt til med Kommunerne, saavel med Amts-, som med Sogne- og Kjøbstadkommunerne, hvis de ikke virkelig komme i Besiddelse af større Rettigheder end de, der ved klare Paragrafer ere tillagte dem i de derom gjældende, allerede nu temmelig gamle Anordninger. Det er et Forhold, der i høieste Grad har uddannet sig som sædvansmæssig Ret. For en reen streng Formalisme kan det stille sig saaledes, at det er uheldigt, at de bestaaende Forhold ere forskjellige fra det, der er paatænkt ved Lovenes Givelse; men det har sin naturlige Grund deri, at der hos Kommunerne i den nyeste Tid har viist sig større og større Dygtighed til at bemægtige sig og vel behandle flere og flere Gjenstande, og at der fra Regjeringens Side har viist sig større og større Tilbøjelighed til at agte denne Kommunernes Selvvirksomhed, og saaledes vilde man forbauses over, hvilken Revolution eller rettere sagt Kontrarevolution der vilde foregaae i alle disse Forhold, hvis man nu med eet Sæt skulde føre Amtsraadene eller